

8.1 EVROPSKÉ ORGANIZACE, EVROPSKÁ SPOLEČENSTVÍ, EVROPSKÁ UNIE

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_cs

Integrace Evropy je **zvláštním druhem vztahů** mezi **evropskými státy** k zajištění míru a bezpečnosti na kontinentu.

EVROPSKÉ ORGANIZACE

Rada Evropy (1949), sídlo Štrasburk. Má 46 států – všechny EU

Cíl – ochrana svobod a demokracie, podpora hospodářského a sociálního pokroku

Orgány – Výbor ministrů a Parlamentní shromáždění

Západoevropská unie (ZEU, 1948), 9 plnoprávných členů a přidružené země

Cíl – koordinuje hospodářskou politiku, výrobu, obchod a platební styk

Nordická rada (1962), smlouva mezi severskými státy

Cíl – pomoc hospodářská, sociální, právní a kultury

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)

Jsou v ní sdruženy státy EU, USA, Japonsko, Austrálie

Cíl – rozsáhlá spolupráce hospodářská a sociální

Evropské sdružení volného obchodu (EFTA, 1960)

Vzniklo jako **protiváha EHS**, dnes již ztratila na významu

Evropská společenství (ES)

Pozor! – často výraz zaměňuje a slučuje s EU, ale je třeba je **důsledně rozlišovat!**

Evropská společenství jsou 3 mezinárodní organizace založené na mezistátních smlouvách s právní subjektivitou:

Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO, 1951) od 2002 již neexistuje.

Evropské hospodářské společenství (ES, 1957)

Evropské společenství atomové energie (EUROATOM, 1957)

Evropská unie (EU)

Je společenství demokratických států spojených na zásadách svobody, a úcty k právům s postupným vytvořením nadnárodní struktury. (dnes **27 států**)

ČR přistoupila **1. 5. 2004** na základě **Asociační dohody**.

Podle převažujícího názoru není EU mezinárodní organizací ve smyslu právního subjektu, neboť jí subjektivita v plné šíři chybí. Nemá tedy členské státy, neboť členské státy jsou smluvními stranami Smlouvy o EU.

Základní programové dokumenty EU:

Maastrichtská smlouva (smlouva o EU – 1992) zakotvila postup pro jednotnou měnu EURO a rozšířila pravomoci EU

Amsterodamská smlouva (1997) posun v společní zahraniční, bezpečnostní, přistěhovalecké a vízová politice

Smlouva z Nice (2001)

Athénská smlouva (2003)

Smlouva o ústavě pro Evropu (2004)

Lisabonská smlouva (2007) = Smlouva o fungování EU (SFEU) zásadní dokument nynější EU. Platná od 1. 12. 2009 po ratifikaci všech 27 zemí.

Zásadní obsah Lisabonské smlouvy:

Demokratičtější a transparentnější Evropa

Efektivnější Evropa

Evropa práv a hodnot, zajišťující svobodu, solidaritu a bezpečnost

Evropa jako globální aktér

Orgány EU

Evropská rada (pozor nejde o Radu Evropy) – **nejvyšší – setkání hlav států** nebo vlád členských zemí, nejméně 2x ročně, **řeší nejzávažnější problémy**

Evropský parlament (EP), 705 poslanců – 21 ČR, sídlo Štrasburk, **kontrolní a poradní orgán EU, schvaluje složení Evropské komise**, podílí se na tvorbě zákonů a přijímání nových členů, schvaluje a kontroluje rozpočet EU, volby 1 x za 5 let v celé EU, generální sekretář EP sídlí v Lucemburku

Rada Evropské unie (Rada ministrů) je **rozhodující institucí EU**, má zákonodárné a výkonné pravomoci. Skládá se z rezortních ministrů členských států. V předsednictví se střídají po 6 měsících jednotlivé státy (ČR 1-6/2009 – s heslem „*My to Evropě osladíme*“...) významným poradním orgánem je COREPER, výbor stálých zástupců.

Evropská komise (EK), je nadnárodním orgánem složeným s 27 komisařů. Aparát tvoří 15.000 úředníků! Sídlí v Bruselu. **EU nemá svoji vládu a EK ji vlastně nahrazuje**. Inicjuje zákony, vypracovává rozpočet, provádí kontrolu. Sjednává se státy mimo EU smlouvy. Funkční období je 5 let. Odvolat ji může parlament. Od 2014 bude počet členů EK 2/3 členů EU.

Soudní dvůr Evropských společenství též Evropský soudní dvůr (ESD), sídlo Lucemburk, 1 soudce z každého státu s podporou 8 advokátů, jmenování na 6 let. Řeší spory v EU. Při ESD působí **Soud prvního stupně**. (27 soudců bez advokátů). Pravidla soudů jsou zakotvena ve statutech a jednacích řádech. Rozhodnutí ESD je konečné, nelze se proti němu odvolat.

Evropský účetní dvůr – 27 členů na 6 let. Chrání finanční zájmy EU.

Evropská investiční banka – sídlo v Lucemburku, poskytuje veřejným a soukromým subjektům dlouhodobé půjčky na kapitálové investice.

Evropský investiční fond – sídlo v Lucemburku, poskytuje záruky za půjčky na rozšiřování infrastruktur

Evropská centrální banka – sídlí ve **Frankfurtu**. Řídí Evropskou měnu.

Zástupci vlád členských států v radě (ZVR) – mezivládní konference

Rada přidružení – správa dohod o přidružení a s třetími státy

Hospodářský a sociální výbor, sídlí v Bruselu – 317 představitelů různých oblastí života, poradní pravomoc Radě a Komisi

Výbor zaměstnanosti – sleduje politiku zaměstnanosti, předkládá stanoviska

Ombudsman, kontrolní orgán při parlamentu k prověřování stížností, podává z právu EP.

Jazyk v EU

Každý občan EU **má právo obracet se na orgány EU** s podněty a stížnostmi, a také obdržet odpověď **ve svém úředním jazyce**.

Dokumenty v „**Úředním listě**“ mají mutaci **ve všech jazycích členských zemí** a stejnou závaznost.

Při oficiálních zasedáních se **simultánně tlumočí do všech jazyků zemí**.

Pracovní jazyky jsou angličtina a francouzština. U soudů výhradně francouzština.

Eurozóna a Schengenská dohoda

Podepsána **1985** v malém vinařském městečku Schengen **5 státy**. Byl vytvořen **vnitřní prostor bez hranic s volným pohybem osob, zboží, služeb a kapitálu**

V roce 1999 stanovila **Amsterodamská dohoda**, že každý nový členský stát je **povinen podřídít se a převzít „Schengen“** (ČR 2004). Nejde o zrušení hranic!

Schengenský informační systém (SIS) – centrální evidence údajů, je pod kontrolou nezávislého **Úřadu pro ochranu osobních údajů (JSA)**. ČR vydává do Schengenského prostoru **krátkodobá a dlouhodobá víza**.